

C-376/23. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2023. június 15.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Augstākā tiesa (Senāts) (legfelsőbb bíróság, Lettország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. június 14.

Az alapeljárás felperese és a fellebbezési eljárásban fellebbező fél:

SIA BALTIC CONTAINER TERMINAL

Az alapeljárás alperese és a fellebbezési eljárásban ellenérdekű fél:

Valsts ieņēmumu dienests (lett adóhatóság)

Az alapügy tárgya

A Valsts ieņēmumu dienests (lett adóhatóság) azon határozatának megsemmisítése iránti kereset, amely a felperes BALTIC CONTAINER TERMINAL korlátolt felelősségű társaságot behozatali vám és hozzáadottérték-adó, valamint a vonatkozó késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

A kérdést előterjesztő bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján arra vár választ, hogy: 1) az Unió Vámkódex vonatkozásában a 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendeletben foglalt rendelkezések szerint a vámszabad területi különleges eljárás lezárható-e az azon árunyilatkozat azonosítására szolgáló fő hivatkozási szám (MRN) feltüntetése nélkül, amelynek alapján az árukat valamely következő vám eljárás alá vonják; 2) a különleges eljárást annak jogosultja lezárhatja-e kizárólag a vámtisztviselő azon feljegyzése alapján, amelyet a fuvarlevélen az áruk vámjogi státusával kapcsolatban tett, anélkül, hogy a jogosult maga

ellenőrizné e státus érvényességét, illetve ha a jogosult ellenőrzésre köteles, milyen mértékben kell az ellenőrzést végeznie; 3) az eljárás jogosultja még abban az esetben is hivatkozhat-e jogos bizalomra az áruk vámjogi státusában bekövetkezett változásnak a vámhatóság általi megerősítése alapján, ha e megerősítés nem tartalmazza sem a státus változásának okát, sem az ok ellenőrzését lehetővé tevő információkat; és 4) abban az esetben, ha az eljárás jogosultja megsértette az uniós jog vámeljárássra vonatkozó rendelkezéseit és nem hivatkozik az említett jogos bizalomra, mindazonáltal mentesülnie kell-e a vámtartozás alól a jogerő elve értelmében, ha a nemzeti bíróság előtt az ugyanazon ténybeli és jogi kérdéseket érintő másik jogvitát lezáró ítélet azt állapította meg, hogy a felperes nem követett el semmilyen jogsértést a vámeljárást tekintetében.

Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Lehetővé teszi-e az Uniós Vámkódex 214. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben a 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelet 178. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontja a vámszabad területi különleges eljárás lezárását anélkül, hogy az elektronikus nyilvántartási rendszerben feltüntetnék az azon árunyilatkozat azonosítására szolgáló fő hivatkozási számot (MRN), amelynek alapján az árukat a következő vámeljárással alá vonják?

2. Lehetővé teszi-e az Uniós Vámkódex 214. cikkének (1) bekezdése és 215. cikkének (1) bekezdése, valamint a 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelet 178. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontja, hogy a vámszabad területi különleges eljárást annak jogosultja anélkül, hogy maga ellenőrizné az említett áruk vámjogi státusának érvényességét, kizárólag azon feljegyzés alapján zárja le, amelyet a vámhatósági tisztviselő a CMR-fuvarlevélen az áruk vámjogi státusára vonatkozóan tett?

3. A második kérdésre adott nemleges válasz esetén, az Uniós Vámkódex 214. cikkének (1) bekezdése és 215. cikkének (1) bekezdése, valamint a 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelet 178. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontja értelmében milyen mértékű ellenőrzés szükséges ahhoz, hogy a vámszabad területi különleges eljárás lezárása szabályszerűnek minősüljön?

4. Hivatkozhat-e jogos bizalomra a vámszabad területi különleges eljárás jogosultja azon az alapon, hogy a vámhatóság megerősítette az áruk „nem uniós áru” vámjogi státusának „uniós áru” státusra változását, még abban az esetben is, ha e megerősítés nem tartalmazza sem a változás okát, sem pedig az ok ellenőrzését lehetővé tevő adatokat?

5. A negyedik kérdésre adott nemleges válasz esetén, a nemzeti és az uniós jogban elismert jogerő elvére tekintettel okot adhat-e az Uniós Vámkódex 79. cikke (1) bekezdésének a) pontja és (3) bekezdésének a) pontja értelmében keletkezett vámtartozás alóli mentesülésre az a tény, hogy a nemzeti bíróság egy másik ügyben hozott jogerős ítélete megállapította, hogy a vámeljárást jogosultja a

vámhatóságok által meghatározott eljárások szerint nem követett el semmilyen jogsértést a vámszabad területi vámeljárás tekintetében?

Az uniós jog hivatkozott rendelkezései

Az Európai Parlament és a Tanács 952/2013/EU rendelete (2013. október 9.) az Uniós Vámkódex létrehozásáról (átdolgozás): 79. cikk, (1) bekezdés, a) pont és (3) bekezdés, a) pont, 210. cikk, b) pont, 214. cikk, (1) bekezdés, 215. cikk, (1) bekezdés.

A Bizottság (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelete (2015. július 28.) a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről: 178. cikk, (1) bekezdés, b) és c) pont, 2) bekezdés, a) pont.

A Bizottság (EU) 2015/2447 végrehajtási rendelete (2015. november 24.) az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról: 199. cikk, (1) bekezdés, b) pont, 200. cikk, (1) és (3) bekezdés, 211. cikk, 226. cikk, első bekezdés.

A Bíróság és a Törvényszék ítélkezési gyakorlata

A Bíróság 2011. április 7-i Sony Supply Chain Solutions (Europe) ítélete, C-153/10, EU:C:2011:224, 47. pont.

A Bíróság 2011. március 29-i ThyssenKrupp Nirosta kontra Bizottság ítélete (C-352/09 P, EU:C:2011:2011:191), 123. pont.

A Törvényszék 2009. július 1-jei ThyssenKrupp Stainless kontra Bizottság ítélete, T-24/07, EU:T:2009:236, 140. pont.

A Törvényszék 2018. február 8-i Sony Interactive Entertainment Europe kontra EUIPO – Marpefa (Vieta) ítélete (T-879/16, EU:T:2018:77), 31. pont.

A nemzeti jog hivatkozott rendelkezései

Administratīvā procesa likums (A közigazgatási eljárásról szóló törvény)

153. cikk, (3) bekezdés: A jogerős ítélet indokolásában bizonyítottnak tekintett tényeket az ugyanazon feleket érintő közigazgatási ügy vizsgálata során nem kell ismételtén bizonyítani.

Likums „Par tiesu varu” (Az igazságszolgáltatásról szóló törvény)

16. cikk, (3) és (4) bekezdés:

(3) A törvényben meghatározott eljárásnak megfelelően a bíróságot köti az ítélet az adott ügygel kapcsolatos minden más kérdés vizsgálata során.

4) Az ítélet a törvény erejével és *erga omnes* kötőerővel bír, és a törvényekkel azonos megítélés alá esik.

Ministru kabineta 2017.gada 22.augusta noteikumi Nr. 500 „Muitas noliktavu, pagaidu uzglabāšanas un brīvo zonu noteikumi” (A Minisztertanács 2017. augusztus 22-i 500. sz. rendelete a vámraktárakra, az átmeneti megőrzésre és a vámszabad területekre vonatkozó szabályok megállapításáról): a 77. pont előírja, hogy minden személy, aki a vámszabad területén nem uniós árut tárol, köteles nyilvántartást vezetni az e területen tárolt árukról; a 78. pont megköveteli, hogy a nyilvántartások különösen a 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelet 178. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjában és (2) bekezdésében említett adatokat tartalmazzák; a 79. pont pedig előírja, hogy a nem uniós árukra vonatkozó nyilvántartásnak tartalmaznia kell azon vámokmány, illetve fuvarlevél számát, amellyel az áruk a vámszabad területre beléptek, majd onnan kiléptek.

Az ügy tényállásának és az alapügynek a rövid ismertetése

- 1 A felperes SIA BALTIC CONTAINER TERMINAL a rigai szabadkikötő vámszabad területére történő berakodásra és onnan történő kirakodásra, valamint áruk ottani tárolására vonatkozó engedély jogosultja, és köteles nyilvántartást vezetni az említett területen lévő árukról.
- 2 A lett adóhatóság ellenőrizte a felperesnek a vámszabad területen lévő áruit, és megállapította, hogy ezen áruk 2018-ban és 2019-ben három alkalommal anélkül hagyták el e területet, hogy egy következő vámeljárás alá vonták volna azokat, következésképpen a vámszabad területi különleges eljárás nem zárult le. A lett adóhatóság arra a következtetésre jutott, hogy ezeket az árutat ténylegesen kivonták a vámfelügyelet alól, így a felperesnek az Uniós Vámcodekx 79. cikke (1) bekezdésének a) pontja és (3) bekezdésének a) pontja értelmében vámtartozása keletkezett.
- 3 A szóban forgó árutat a vámszabad területről való kiléptetéshez az árukra vonatkozó fuvarlevelek (a továbbiakban: CMR) alapján adták át, amelyeken az áruk vámjogi státusát „uniós áruként” (C) tüntették fel, amit a vámhatóság tisztviselője vámbélyegző-lenyomattal és az aláírásával is megerősített. Ez összhangban állt azzal a fennálló gyakorlattal, hogy a lett adóhatóság a kikötőből való kilépésük előtt ellenőrzi az áruk vámjogi státusát, és ezt feljegyzi a fuvarlevélre, bár a jogszabályok ilyen eljárást nem írtak elő. Miután azonban az áruk elhagyták a vámszabad területet, a vámtisztviselők megállapították, hogy nem állnak rendelkezésre a szóban forgó áruk „nem uniós áru” („N”) vámjogi státusának „uniós áru” („C”) státusra történő változását igazoló dokumentumok.

- 4 A lett adóhatóság 2019. július 19-i határozatával a felperest a behozatali vámok és a vonatkozó késedelmi pótlék, valamint a hozzáadottérték-adó és a vonatkozó késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte.
- 5 A felperes a lett adóhatóság határozatával szemben bírósághoz fordult.
- 6 Az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) elutasította a fellebbezést.
- 7 E bíróság rámutatott, hogy az Uniós Vámkódex 210. cikkének b) pontja szerint a vámszabad terület egy különleges vámeljárást, így ezen eljárás e rendelet 215. cikkének (1) bekezdése szerint akkor kerül lezárásra, amikor az árukat valamely következő vámeljárást alá vonták. E bíróság szerint a felperes az Uniós Vámkódex 214. cikkének (1) bekezdése értelmében köteles olyan információkat és adatokat tartalmazó nyilvántartást vezetni, amelynek alapján a vámhatóságok el tudják látni az érintett eljárás felügyeletét, és amely megjelöli az áruk vámjogi státusára vonatkozó információkat és a különleges eljárás lezárásának módját, vagyis azt, hogy az árukat melyik következő eljárás alá vonták.
- 8 Az Administratīvā apgabaltiesa (regionális közigazgatási bíróság) úgy ítélte meg, hogy pusztán a CMR-en lévő bélyegzőlenyomat és aláírás nem igazolhatja az olyan áruk uniós áru vámjogi státusát, amelyeket nem uniós áruként hoztak be – következésképp azok státusát meg kellett változtatni –, ugyanis a lett adóhatóság nem igazolta a CMR-en a státust, és az áruk az uniós áru státust már csak akkor szerezték meg, amikor a vonatkozó vámeljárást alá vonták azokat. E bíróság álláspontja szerint a felperes nem a szükséges gondossággal járt el kötelezettségeinek teljesítése során, mivel biztosítania kellett volna, hogy a nem uniós árukat a megfelelő vámeljárást valamelyike alá vonják. Megítélése szerint a felperes nem hagyatkozhatott kizárólag a vámhatóság bélyegzőjével és a tisztviselő aláírásával ellátott CMR-re, mivel önmagában a CMR-ből nem lehetett arra következtetni, hogy az árukat valamely következő vámeljárást alá vonták, még ha a „C” megjelölés alapján a felperes arra is következtethetett volna, hogy az árukat olyan vámeljárást alá vonták, amely az áruk státusát „uniós áru” státusra változtatta. Az említett bíróság szerint a szóban forgó esetben a fő hivatkozási számmal (MRN) ellátott árnyilatkozat vagy a vámbélyegző lenyomatával és MRN-nel ellátott CMR-re lett volna szükség.
- 9 A felperes az (Administratīvā) apgabaltiesa (regionális [közigazgatási] bíróság) ítélete ellen a Senāts (legfelsőbb bíróság) előtt fellebbezést nyújtott be.
- 10 Ezzel egyidejűleg a Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu kolēģija (a rigai regionális bíróság büntető kollégiuma) előtt is eljárás indult, amelyben a felperes ugyanezen tényállással kapcsolatos közigazgatási bíróság kiszabását támadta meg. A Kriminālietu kolēģija (büntető kollégium) 2021. február 5-i ítéletével megsemmisítette a felperessel szemben kiszabott közigazgatási bírságot, azzal az indokkal, hogy a felperes nem sértette meg a vámeljárást feltételeit, és a vámhatóságok bevett gyakorlatának megfelelően járt el, és a lett adóhatóság nem

tudott megjelölni olyan jogszabályokat, amelyek a felperest arra kötelezték volna, hogy a vámhatóságok által nyújtott megerősítésen túlmenően az áruk státusa változásának érvényességére vonatkozó egyéb adatokat is ellenőrizzen.

Az alapeljárás feleinek lényeges érvei

- 11 A felperes, a jelen ügyben fellebbező azt állítja, hogy hiba történt az Unió Vámkódex 79. cikke (1) bekezdése a) pontjának és (3) bekezdése a) pontjának alkalmazása során. A felperes álláspontja szerint akkor lenne köteles vámot fizetni, ha a vámjogszabályok olyan konkrét kötelezettséget írnának elő, amelyet nem teljesített, ám az [Administratív] apgabalties (regionális [közigazgatási] bíróság) nem jelölt meg ilyen kötelezettséget. Az sem nyert bizonyítást, hogy a felperes szándékosan vett volna részt az áruknak a vámszabad területéről való jogellenes kivonásában, illetve tudott vagy tudhatott volna arról, hogy az áruknak a vámszabad területéről való jogellenes kivonása történik. A felperes a 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelet 178. cikke (1) bekezdésének c) pontjára hivatkozással rámutat, hogy e rendelkezés értelmében az Unió Vámkódex 214. cikkének (1) bekezdésében említett nyilvántartásokba azokat az adatokat volt köteles bejegyezni, amelyek lehetővé teszik a vám-árnyilatkozatoktól különböző vámokmányok, az áru különleges eljárás alá vonása szempontjából releváns esetleges más okmányok, valamint az eljárás lezárása szempontjából releváns esetleges más okmányok egyértelmű azonosítását. Előadása szerint a felperes a lett adóhatóság által kiadott engedélynek megfelelően vezette a szükséges nyilvántartásokat, és az árukat a fuvarozónak a bemutatott CMR-ek alapján adta át, amelyeken a lett adóhatóság bevett gyakorlatának megfelelően szerepelt az áruknak a vámtisztviselő által megjelölt státusa, tehát az, hogy azok uniós áruk, a vámhatósági tisztviselő aláírása és a vámbélyegző lenyomata. Ezért álláspontja szerint joggal tekinthette úgy, hogy az áruk vámeljárást – egyben az árukra vonatkozó vámszabad területi eljárást – az áruk szabad forgalomba bocsátásával lezárta, és a jogszabályból eredő valamennyi kötelezettségének eleget tett. Azt állítja továbbá, hogy a vámhatóság által elfogadott jelenlegi eljárás értelmében a vámhatósági tisztviselő az, aki a felperes elektronikus nyilvántartási rendszeréhez csatlakozva megváltoztatja az áruk vámjogi státusát, vagyis megerősíti a státus változását, és a felperes ezen információ alapján zárja le a vámszabad területi különleges eljárást.
- 12 A lett adóhatóság úgy ítéli meg, hogy a felperes nem megfelelően zárta le a vámszabad területi különleges eljárást, mivel az áruknak a vámszabad területéről való kilépését tudomásul véve nem bizonyosodott meg arról, hogy azokat valamely következő vámeljárást alá vonták-e. A lett adóhatóság állítása szerint a 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelet 178. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a felperes kötelezettsége volt az Unió Vámkódex 214. cikkének (1) bekezdésében említett nyilvántartásokba bejegyezni az MRN-t vagy annak hiányában más olyan számot vagy kódot, amely az áruk különleges eljárás alá vonásához felhasznált vám-árnyilatkozatokat azonosítja, továbbá abban az esetben, ha az eljárás a Vámkódex 215. cikkének (1) bekezdése alapján lezárult,

az eljárás lezárásának módjára vonatkozó információkat. A lett adóhatóság szerint az áruk vámjogi státusa a vámhatóság CMR feljegyzésével nem volt igazolható. Ezért fenntartja, hogy a felperesnek kötelessége lett volna feltüntetni a fő hivatkozási számot (MRN) a nyilvántartási rendszerében, ami lehetővé tette volna az áruk „nem uniós áru” vámjogi státusának „uniós áru” státusra változása alapjául szolgáló árnyilatkozat azonosítását, továbbá meg kellett volna bizonyosodnia arról, hogy a státus ténylegesen megváltozott.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem rövid indokolása

- 13 A jelen ügyben a Senātsnak (legfelsőbb bíróság) azt kell megállapítania, hogy a felperes felelős-e az Uniós Vámkódex 79. cikke (1) bekezdésének a) pontja és (3) bekezdésének a) pontja értelmében fennálló kötelezettségeinek elmulasztása következtében keletkezett vámtartozásért. E kérdés eldöntéséhez azt szükséges meghatározni, hogy a felperes – mint a vámszabad területre vonatkozó engedély jogosultja – a vámszabad területi különleges vám eljárás lezárásakor milyen jogszabályi kötelezettségeket sértett meg.
- 14 A Senāts (legfelsőbb bíróság) nem bizonyos abban, hogy a felperesnek módjában állt volna a vám eljárást, valamint az áruk vámjogi státusát megállapítani, sem pedig abban, hogy egy ilyen ellenőrzés hatékony lett volna-e, mivel a felperesnek kiterjedt ellenőrzést kellett volna folytatnia, viszont nem rendelkezett hozzáféréssel az elektronikus vámadatfeldolgozó rendszerhez, és semmilyen módon nem tudta volna megvizsgálni többek között a T2L okmány hitelességét, amely okmány ellenőrzését maguk a vámhatóságok végzik.
- 15 Az alapeljárásban a tényállás megvalósulásának idején az volt a lett adóhatóság bevett gyakorlata, hogy a vámtisztviselők az áruk vámjogi státusát a kikötőből való kilépésük előtt ellenőrizték, és a (jellemzően CMR) kimenő okmányokra megfelelő feljegyzéseket (az áruk vámjogi státusa, a vámellenőrzési pont bélyegzőlenyomata és a vámtisztviselő aláírása) vezettek. A jelenlegi eljárás ezenfelül azt is előírja, hogy a vámtisztviselő maga erősíti meg az áruk vámjogi státusának változását, és a felperes a vámtisztviselő által nyújtott információk alapján zárja le a vámszabad területi különleges eljárást.
- 16 A Senāts (legfelsőbb bíróság) részéről ezért kétség merül azzal kapcsolatban, hogy indokolt-e és a joggal összhangban áll-e a lett adóhatóság azon követelménye, hogy a felperes nyilvántartási rendszerében az áruk vámjogi státusában bekövetkezett változás bizonyítása érdekében fel kell tüntetni az árnyilatkozat fő hivatkozási számát (MRN). A Senāts (legfelsőbb bíróság) azt kívánja tisztázni, hogy a vámszabad területi különleges eljárás lezárható-e az MRN-nek a nyilvántartási rendszerbe való bejegyzése nélkül, és az eljárás jogosultja lezárhatja-e az eljárást a vámhatósági tisztviselő által az áruk vámjogi státusára vonatkozóan a (CMR) fuvarlevélen tett feljegyzés alapján anélkül, hogy ő maga ellenőrizné az áruk tekintetében az adott vámjogi státus alkalmazásának érvényességét. Amennyiben a válasz nemleges, a Senāts (legfelsőbb bíróság) azt

kívánja megtudni, hogy a felperesnek milyen mértékű ellenőrzést kellett volna végeznie.

- 17 Abban az esetben, ha az nyer megállapítást, hogy a felperes nem teljesítette a vám eljárás keretében fennálló kötelezettségeit, a Senāts (legfelsőbb bíróság) azt kívánja tisztázni, hogy a felperes a vámhatóságok fennálló gyakorlata alapján jogosan bízhatott-e abban, hogy az áruk vámjogi státusza megváltozott. A Senāts (legfelsőbb bíróság) részéről kétely merült fel a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatával kapcsolatban, amely szerint nem lehet a bizalomvédelem elvére hivatkozni valamely uniós jogi szöveg egyértelmű rendelkezésével szemben, és az uniós jogot alkalmazni köteles nemzeti hatóságnak az uniós joggal ellentétes magatartása nem alapozhat meg a gazdasági szereplőben jogos elvárást az uniós joggal ellentétes bánásmódra vonatkozóan (2011. április 7-i Sony Supply Chain Solutions (Europe) ítélet, C-153/10, EU:C:2011:224, 47. pont).
- 18 Végezetül pedig a Senāts (legfelsőbb bíróság) arra keresi a választ, hogy amennyiben az kerülne megállapításra, hogy a felperes mégis megsértette a vám eljárás szabályait, és nem hivatkozhatott a jogos bizalomra a jelen ügy alapját képező helyzetben – amelyben a nemzeti bíróság ugyanazon felek között, ugyanazon ténybeli és jogi kérdésekben egy másik ügyben hozott ítélete kimondta, hogy a felperes nem sértette meg a vám eljárást –, mindazonáltal elsőbbséget kell-e biztosítani a jogerő elvének, mentesítve ezáltal a felperest a vámtartozás alól, vagy az Európai Unió pénzügyi érdekei alapján a vámtartozás megfizetésére vonatkozó kötelezettségnek kell elsőbbséget élveznie.